

46 Jens Pedersen

Søn af	Peder Hansen og Karen Jensdatter
Født	8. juli 1795 i Ubberup, Tømmerup Sogn
Døbt	6. Søndag efter Trinitatis den 12. juli 1795 i Tømmerup Kirke
Båret af	Ole Sørensens kone i Tømmerup (Maren Jensdatter)
Faddere	Anders Larsen, Søren Nielsen, Jens Jørgensen, Maren Andersdatter samt Mette Jensdatter i Kåstrup
Konfirmeret	1810 i Tømmerup Kirke, 14 3/4 år gammel, hjemme hos faderen
Gift 1.	31. maj 1822 i Tømmerup Kirke med pigen Ingeborg Sørensdatter [47]
Forlovere	Grdmd. Søren Christophersen i Flinterup og Grdmd. Peder Hansen i Ubberup
Gift 2.	10. november 1826 i Tømmerup Kirke med pigen Karen Olsdatter
Forlovere	Grdmd. Ole Sørensen af Tømmerup og aftægtsmand Peder Hansen af Ubberup
Død	27. oktober 1879 i Ubberup 84 år gammel aftægtsgårdmand
Begravet	5. november 1879 fra Tømmerup Kirke
Børn af 1. ægteskab:	
1. Maren Jensdatter [23]	1822-1856
2. Anne Margrethe Jensdatter	1826-1827
Børn af 2. ægteskab:	
Ole Jensen	1833-1891
Peder Jensen	1836-1900
Jens Jensen	1841-1852
Hans Jensen	1844-1920

Jens Pedersen er familiens 3. generation af fæstebønder på matr. nr. 8 i Ubberup, Tømmerup Sogn, under godset Lerchenborg syd for Kalundborg. Hovarbejdet var omfattende for hans forfædre, der måtte vandre den lange vej til godset, 2 mil svarende til 14-15 kilometer, hver vej. Jeg har fundet fæstebreve til Jens og hans forfædres overtagelse af ejendommen, der først bliver frikøbt fra Lerchenborg af Jens Pedersen i 1861. Jeg har fundet Lerchenborgs fæsteprotokoller og indeks hertil. Jens Pedersens fæstebrev er dateret den 21. september 1825. Det fremgår bl. a. at Jens overtager fæstet efter faderen Peder Hansen, *som godvilligt har afstået fæstet*. Det fremgår også, at Jens og Ingeborg blev gift den 31. maj 1822. Tydning af fæstebrevet kan give nye oplysninger. Jeg mangler ligeledes at undersøge hvor og hvor længe Jens var indkaldt til militærtjeneste.

Jens fik efter sin soldatertjeneste fæste på fødegården, da var stavnsbåndet og vornedskabet næsten afløst, derfor tog faderen hovtjeneste for sønnerne, at de ikke skulle eje et minde om det ungdomsslaveri: Stum inordnen sig under de urimeligste arbejdskår med rent udelige vogne og markredskaber.

Det fremgår af fyldige beskrivelser fra gamle kilder, at Jens Pedersen levede 84 år på ejendommen matr. nr. 8 i Ubberup. Gården eksisterer stadig og er fortsat i familiens eje på adressen Ubberup Bygade 13, 4400 Kalundborg.

Jens Pedersen blev født og voksede op på landet i datidens fæstesystem med forældrenes arbejdspligt på Lerchenborg Gods i form af hovarbejde.

Jens oplevede, at hans fader blev indkaldt flere gange til militærtjeneste i 1801 og 1807 under englandskrigen. Jens oplevede også de nye frihedsstrømninger i samfundet med grundloven i 1848, hoveriets ophør i forhold til godsejeren og Jens frikøbte gården fra Lerchenborg i 1861. Men han oplevede også krigen i sønderjylland i 1848 og 1864, men det nævnes ikke i de kider jeg har fundet.

Jens nåede også at møde Grundtvigs tanker og den nye valgmenighed i Ubberup, hvor kirken blev indviet i 1873, 6 år før Jens døde. Kirkegården blev først indviet i 1907, så Jens blev begravet på Tømmerup Kirkegård, selvom han var en af initiativtagerne til valgmenigheden.

Jens mødte også modgang i livet. Hans første kone Ingeborg døde efter to fødsler, det sidste barn døde også. Jens blev da alene med den 4-årige Maren. Det fremgår af senere Folketællinger at enkemanden Jens blev gift med Karen Olsdatter fra Tømmerup, hans mosters datter, dvs. hans kusine. Det var i følge kilderne et fornuftsægteskab, men de fik et langt liv sammen og 4 børn sammen. Ældste søn Ole Jensen overtog fødegården.

Hvorledes skolegangen gennemførtes med Jens og Jørgen vides ikke, men efter den tids kundskaber blev Jens så dygtig, at folk kom til ham fra hele sognet for at få deres breve læst.

Uddrag af Rigmor Pedersen Nordgaards slægtsbeskrivelse.

Som 18-årig måtte Jens møde på Lerchenborg til session, som forløb således: De unge blev delt i 2 hold. Af det første hold, som blev synet i en samling af dommerne, blev ingen udtaget, for de folk ville grevskabet helst beholde hjemme, men da der skulle stille et vist antal fra hvert grevskab, blev hele sidste hold taget til tjenesten, og blandt dem var Jens Pedersen. Før han gik hjemmefra til sessionen, havde han fået en specie (4 kr.) af sin mor, og en rigsort (50 øre) af sin far, for - hvis han blev "taget", skulle han, sammen med de andre udtagne, marchere til København direkte fra Lerchenborg med det samme, så gik de under ledelse af en underofficer og kom gennem Slagelse, hvor inspektøren fra Lerchenborg mødte dem, holdt en tale og gav hver en rigsort med sig, så efter den tids forhold var Jens Pedersen en meget holden mand (velstående).

På rekrutskolen var befalingsmændene brutale, og tyske lejesvende gjorde dem livet surt. Skikken var den: når soldaterne stod opstillet og fik udbetalt lønninger, gik officererne ned langs rækkerne og krævede penge til sig og fik dem, for ellers vankede der prygl. Omsider enedes de menige om alle at sig nej. Jens Pedersen stod nr. 1 og svarede nej på officerens opfordring til at afgive en del af sin lønning. Da han svarede nej, blev han kylet hen ad gulvet, men da de alligevel alle svarede nej, var den skik brudt for disse meniges vedkommende.

Efter at Jens var vendt hjem fra tjenesten, brændte Ubberupgården, der reddede Jens Pedersen pigens, Ingeborg Sørensdatters, kiste med hendes ejendele. Det betød jo meget i de tider, og de unge blev da også så gode venner, så de ønskede at gifte sig.

Jens fik lov til at gifte sig med Ingeborg og bo på fædrenegården, hvor Ingeborg fødte Ane, som kun fik et kort liv her på jord, og Maren, som hun døde fra.

Det blev 4 glade, lykkelige år. Aldrig kom de eller Ingeborg på tale, uden at Jens fik tårer i øjnene, og da han valgte sin mosters datter, Karen Olsdatter fra Tømmerup, til hustru, og de efter skik og brug kørte sammen efter "jagildet", sad hun og græd, da sagde han: "Hvis du fortryder det, kan vi godt vende om". Kanske det var lige så svært for ham atter at indgå i ægtestand.

Karen blev ham en god og legemstærk hustru, fødte ham 4 sønner, Ole, Peder, Hans og Jens, han blev kun 11 år, til stor sorg blev han revet bort af hjernebetændelse (lægernes viden var da begrænset).

Jens Pedersen, som var en meget interesseret mand, der tog del i tidens arbejde for bondestandens frigørelse, var med i sogneforstanderskabet og ikke af vejen for en tårn endog med præsten, (der i de tider var meget større autoritet end nu i tiden) og som var født formand i sogneforstanderskabet og ville regere. Jens Pedersen havde god forstand på, hvad frihed betød og fulgte villigt med, da valgmenigheden (i Ubberup) blev stiftet, der var der ingen andre gamle, som kunne eller ville.

Efter at sønnen Ole Jensen var blevet gift med Ane Marie Sørensdatter fra Vørslev, levede de sammen i 23 år; før han (Jens Pedersen) afstod gården og trak sig tilbage til en stue, venlig, altid fredeligt stemt. På sine sidste år fik han sin hustru hjem hos sig, da hun syntes, nu kunne deres søn, Peder Jensen i Asminderup, nok klare sig med sine egne børn til husførelsen, omend det nok var strengt at afse farmor, da Maren var født med begge hofter brudt, Trine med den ene og Sidse med brudt rygsøjle, som forårsagede åndenød, fordi brystkassen altid var meget sammentrykket af ryggen.

I året 1865 blev Ole Jensen mand på sit fødehjem, gården matr. nr. 8, som da blev købt fri af fæstet til Lerchenborg for 6000 kr. tillige med tiende og landgilde ca. 16 td. sæd. Den havde et areal på 54 td. land, omkring år 1874 købtes en "bankelod" (bakke) 4½ td. ld.

Jens Pedersens andre børn.

Af disse 3 sønner kom Hans i noget isoleret forhold, som boende ude på Refnæs' nordside i Aagerup. Hans brødre og deres børn besøgte ham oftest kun een gang årlig, men som nabo til Kattegat, marken lå derop af, blev det jo havduftende, kærnesunde børn i hans muntre hjem.

Peder Jensen led ofte af astma, som da var nær ved at tage vejret fra ham, så måtte alle tre døtre styrte til og banke ham i ryggen, så lungerne kunne komme i normal funktion, de voksede for stærkt, derved blev han "svær" hvorimod Ole med sin brudte ryg var meget tør og spinkel og sad mest i kakkelovnsskroen, men kunne dog nok gå de 1½-2 km. (over banken) til Asminderup, hvor brødrene meget livligt drøftede tidens rørelser.

Peder Jensen har voldt mig store udfordringer. Han bliver gift med sin halvsøster Marens mand Ole Pedersens 3. kone Sidse. Peder og Sidse får sammen 4 piger. Samtidig bliver Peder stedfader for sin halvsøster Marens 6 børn, bl. a. min oldemor Karen Marie Olsen, der passer Peder og Sidses 4 piger, der ofte er syge efter brud på hofter og ryg under deres fødsel. Det er næsten lige så indviklet som nutidens regnbuefamilier. Er Karen Marie Olsen overhovedet i familie med Peder og Sidses piger? En halv-onkels børn - er de halvkusiner?

Ole Jensens børn:

Maren, kom på højskole hos Anders Vedel, "smeden fra Høve", og blev en tid tjenende i Høve frimenighedskreds, senere tjente hun på Hjørunde højskole hos Morten Pontoppidan, - netop da hendes fader lå for døden. - Pontoppidan mente ikke, hun kunne få tid til at rejse hjem, fordi hendes far var syg, hun tabte mange pund i de dage, omsider fik hun lov at rejse, og da så hendes far var død, og hun kom igen, bad Pontoppidan hende så inderligt om forladelse, for at han havde holdt igen, da hun trængte til at rejse.

Ingeborg kom på højskole hos Dolleris i Odder, fik hans anbefaling og drog som lærerinde til Jægerspris, hvor Albert Albertsen tjente, de fik hinanden kær og fejrede bryllup, bosatte sig i Fårdrup pr. Flakkebjerg, hvor der blev sagt: "Sikke flotte, dyre heste han køber, og så ejer han intet andet end dem, det går aldrig." Jo - det gik flot, han forstod at være god ved hestene, så de kunne holde til de store krav, der stilledes dem, og Ingeborg tog den uhyre sparsommelighedsskik med hjemmefra.

Sønnen Johannes er ejer af fødegården i Ubberup fra år 1905, har sine sønner hjemme.

Folketælling 1801 Ubberup By, Tømmerup Sogn

Peder Hansen	36	gift	husbonde	bonde og gårdbeboer
Karen Jensdatter	36	gift	hans kone	
Jens Pedersen	6	ugift	deres børn	
Jørgen Pedersen	4	ugift	deres børn	
Søren Olsen	21	ugift	tjenestefolk	
Karen Nielsdatter	22	ugift	tjenestefolk	
Hans Jørgensen	66	gift	deres forældre, har ophold og	
Maren Olsdatter	66	gift	deres forældre, hjælper med, hvad de kan	

Folketælling 1834 Ubberup By, Tømmerup Sogn

Unge Jens Pedersen	39	gift	gårdmand	bonde og gårdbeboer (gift 2.)
Karen Olsdatter	32	gift	hans kone	(hans kusine)
Maren Jensdatter	12	ugift	deres børn	(hans datter af 1. ægteskab med Ingeborg Sørensdatter)
Ole Jensen	1	ugift	deres børn	
Lars Christensen	30	ugift	tjenestefolk	
Lars Madsen	20	ugift	tjenestefolk	
Birthe Pedersdatter	20	ugift	tjenestefolk	
Karen Jensdatter	17	ugift	tjenestefolk	
Peder Hansen	69	gift	aftægtsmand, forsørges fra gården	
Karen Jensdatter	69	gift	hans kone	

Folketælling 1845 Ubberup By, Tømmerup Sogn

Unge Jens Pedersen	50	gift	gårdmand	
Karen Olsdatter	43	gift	hans kone	
Ole Jensen	12	ugift	deres børn	
Peder Jensen	9	ugift	deres børn	
Jens Jensen	4	ugift	deres børn	
Hans Jensen	1	ugift	deres børn	
+ 4 tjenestefolk				

Folketælling 1860 Ubberup By, Tømmerup Sogn

Unge Jens Pedersen	65	gift	husfader, gårdmand	
Karen Olsdatter	58	gift	hans kone	
Ole Jensen	27	ugift	deres børn	
Hans Jensen	16	ugift	deres børn	
<i>Peder Jensen</i>			<i>1859 gårdmand i Asmindrup, "Bønlykke"</i>	
<i>Jens Jensen</i>			<i>dør 1852, 11 år gammel</i>	
+ 3 tjenestefolk				

Folketælling 1880 Ubberup By, Tømmerup Sogn

Ole Jensen	46	gift	husfader, gårdejer	
Ane Marie Sørensdatter	41	gift	hans hustru, født i Vørslev Sogn	
Karen Olsdatter	78	enke	husfaders moder	
Maren Elisabeth Jensen	12	ugift	deres barn	
Karen Marie Jensen	11	ugift	deres barn	
Jens Jensen	6	ugift	deres barn	
Ingeborg Jensen	3	ugift	deres barn	
Maren Jensen	1	ugift	deres barn	
<i>Søren Jensen</i>			<i>født 1881</i>	
+ 3 tjenestefolk				